
2024-13-RE

Causa 2024-13-RE

(Ruiz Pelegrina c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 131-2024. Recurs d'empara

Aute del 15 d'abril del 2024

BOPA núm. 49, del 24 d'abril del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de març del 2024, per la representació processal dels Srs. Isabel i José M. Ruiz Pelegrina, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 29 de febrer del 2024, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la defensa i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i per extensió totes les resolucions judicials recaigudes en el marc de la causa TSJC - 000017/2024, que es reconegui el dret dels recurrents a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte de recurs, que se'ls hi acordi una indemnització econòmica, així com la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions. També demana una altra compensació derivada de les contínues resolucions judicials adoptades d'esquenes a la Constitució i a la llei en el marc de la causa 0000408/2021, indemnització que seria complementària a d'altres que estan sent objecte de reclamació. Sol·licita igualment, la suspensió urgent dels efectes de la sentència

impugnada, així com la de tot un seguit de resolucions recaigudes en el marc de la causa 5000058/2022, ja que la seva execució podria comportar danys i perjudicis de molt difícil reparació per als recurrents;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. La representació processal dels Srs. Isabel i José M. Ruiz Pelegrina va presentar una demanda de judici en revisió de la sentència de l'11 de novembre del 2021, dictada per la Secció Civil 5 de la Batllia i, per extensió, de la del 27 de setembre del 2022, dictada en apel·lació per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, en què, entre d'altres, s'acordava la resolució del contracte d'arrendament subscrit entre la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina i el difunt pare de l'arrendatari i se la condemnava a retornar la possessió de l'immoble.

1.2. El 29 de febrer del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual decidia desestimar aquesta demanda i imposar a la part agent el pagament de les costes ocasionades.

1.3. El 5 de març del 2024, la representació processal dels Srs. Isabel i José M. Ruiz Pelegrina va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 29 de febrer del 2024, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la defensa i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- En primer lloc, els recurrents al·leguen que s'ha vulnerat el seu dret a un tribunal imparcial, perquè estant recusant de forma sistemàtica a la magistrada ponent, ja que ha estat demandada a títol personal per altres clients del despatx de la seva representació processal i pel lletrat mateix, ja que

incurria en supòsits d'inhibició.

- La magistrada en qüestió, sent perfectament coneixedora d'aquests supòsits, hagués hagut d'inhibir-se i, en qualsevol cas, aquest fet porta a creure que aquesta part no ha gaudit de la necessària i obligada imparcialitat en el moment de resoldre la demanda de revisió.

- En segon lloc, addueixen que s'han vulnerat els seus drets a un procés degut i a la defensa, atès que la Sala Civil s'ha negat a requerir l'aportació del testament que hauria pogut demostrar que l'arrendatari no estava legitimat per desnonar-los, ni reclamar el pagament de les rendes.

- Si bé és cert que els articles 343 a 349 del Codi de procediment civil no preveuen cap tràmit de pràctica ni de proposició de proves, tampoc hi ha cap disposició que ho prohibeixi, i en mèrits del dret a la jurisdicció consideren que la seva petició hagués permès defensar-se, perquè arran del ressò mediàtic donat al seu cas, havien sabut que el fill de l'arrendatari, malgrat ser el propietari de l'edifici, no tindria cap legitimitat per instar el desnonament, sinó que només ho hagués pogut fer la seva mare, d'acord amb el testament, del qual evidentment no poden disposar, tret que ho autoritzi l'òrgan judicial.

- Aquesta negativa de l'assistència judicial comporta greus conseqüències, ja que la informació sol·licitada hagués permès la revisió de les sentències que van declarar el seu desnonament; no obstant això, els recurrents retreuen a la Sala Civil haver adoptat una postura obstructiva sobre la base que no hi ha cap disposició expressa en el procediment de revisió que permeti la pràctica i l'aportació de proves.

- Per aquests motius, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i per extensió totes les resolucions judicials recaigudes en el marc de la causa TSJC - 0000017/2024, que es reconegui el seu dret a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte de recurs, que se'ls hi acordi una indemnització econòmica, així com la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions. També demanen una altra compensació derivada de les contínues resolucions judicials adoptades d'esquenes a la Constitució i a la llei en el marc de la causa 0000408/2021, indemnització que seria complementària a d'altres que estan sent objecte de reclamació. Sol·liciten igualment, la suspensió urgent dels efectes de la sentència impugnada, així com la de tot un seguit de resolucions recaigudes en el marc de la causa 5000058/2022, ja que la seva execució podria comportar danys i perjudicis de molt difícil reparació per a ells.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil exposa que els demandants invoquen com a causa de revisió l'apartat c) de l'article 343 del Codi de procediment civil que permet la revisió de les sentències "*quan després que hagi esdevingut ferma la sentència dictada en el procés s'hagin obtingut o recobrat documents rellevants per resoldre el procés dels quals la part que sol·licita la revisió no hagi pogut disposar*".

- No obstant això, al·leguen que, arran del ressò mediàtic del seu cas, han obtingut informació rellevant de la manca de legitimitat del fill de l'arrendatari per instar el seu desnonament i sol·liciten en el marc de la pràctica de la prova que s'aporti el testament del seu difunt pare.

- Pel que fa a la pràctica d'aquesta prova, la Sala Civil considera que del contingut dels articles 343 a

349 del Codi de procediment civil se'n deriva que el judici de revisió no preveu tràmit de pràctica, ni de proposició de proves, i menys encara, en el cas invocat pels agents, en què son ells aquells que han d'aportar el document en la seva demanda, ja que constitueix el fonament mateix de la revisió projectada.

- Per aquests motius, desestima la prova proposada.

- Altrament, la Sala Civil cita la seva jurisprudència respecte del judici de revisió per la causa esmentada i declara que el judici de revisió no és una nova instància, ni un mecanisme de reconsideració de la prova en la forma en què va ser inicialment valorada.

- Afegeix que en aquest cas concret, les sentències objecte de revisió van considerar que el certificat lliurat pel Comú d'Andorra la Vella sobre la titularitat de l'edifici on es troba la unitat immobiliària en litigi, així com els actes propis de la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina que feia anys que complia amb el conjunt d'obligacions derivades de la relació contractual amb el fill del difunt arrendatari, acreditaven la seva legitimació activa per instar el desnonament.

- Aquesta qüestió que pretenen revisar, malgrat tractar-se d'una qüestió ja valorada i resolta en ambdues instàncies i sense disposar de cap document rellevant, com exigeix el Codi de procediment civil, deriva en la desestimació íntegra del judici de revisió.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La demanda d'empara en aquesta causa s'adreça estrictament contra la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 29 de febrer del 2024 que va desestimar el recurs de revisió interposat contra la sentència de la Batllia de l'11 de novembre del 2021 i contra la de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 27 de setembre del 2022. Aquestes dues darreres resolucions van ser dictades en el marc d'un procediment d'arrendaments urbans, que ja havien adquirit el caràcter de *res iudicata* i no poden ser examinades per aquest Tribunal Constitucional en mèrits d'allò que disposa explícitament l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3.2. En suport del recurs d'empara, la part demandant al·lega la vulneració del dret fonamental a un tribunal imparcial i la vulneració dels drets fonamentals a un procés degut i a la defensa. Pel que fa a la primera de les al·legacions efectuades, no consta en les actuacions que s'hagi formulat cap incident de recusació de la magistrada ponent de la sentència recorreguda en empara i no hi ha tampoc cap constància probatòria de l'existència d'una o de diverses causes que enfrontin a la magistrada expressada amb l'advocat de la part recurrent, remarcant que no constitueix motiu d'abstenció o de recusació els eventuals litigis, amb el titular de l'òrgan judicial, dels clients de l'advocat defensor llevat d'aquell que ostenti la condició de part en els procediments de que es tracti. La part recurrent tenia coneixement de la designació de la magistrada ponent des de la providència del 21 de gener del 2024. No va formular recusació i la pretensió d'empara per aquest motiu resulta ara inadmissible a tràmit.

3.3. La mateixa sort ha de córrer el segon dels motius del recurs d'empara. En ell es retreu a la sentència impugnada que no hagi accedit a admetre i a practicar una prova concreta: l'aportació a les actuacions del testament de la part arrendadora en el contracte de lloguer de l'1 de desembre del

2002. Al·lega que, amb aquest motiu s'ha vulnerat el seu dret fonamental a la jurisdicció en els seus vessants referits als drets a un procés degut i a la defensa, entès en sentit general. La sentència de la Sala Civil, per la seva banda, raona adequadament que el judici de revisió no està configurat institucionalment de manera que pugui contenir una fase probatòria. Basta interpretar l'esperit i la lletra de l'article 343 del Codi de procediment civil per adonar-nos que en ell l'activitat probatòria, o almenys el principi de prova, s'ha d'haver realitzat amb anterioritat a la presentació de la demanda, a la qual s'ha d'adjuntar la documentació corresponent (article 346). No ha succeït així en el judici de revisió, ni en aquest procés constitucional, al qual son d'aplicació els articles 36 i 88 de la Llei qualificada d'aquest Tribunal. La part recurrent ha tingut el temps i els mitjans jurídics suficients per obtenir la documentació que fonamentés el seu recurs de revisió. I, en no haver-ho fet així, ha de córrer amb la càrrega consegüent que, en aquest cas, es concreta en la inadmissió a tràmit del recurs d'empara.

3.4. En darrer terme, no s'aprecia la infracció de l'article 343 c) del Codi de procediment civil que pugui implicar la vulneració del dret a la jurisdicció. Aquest article es refereix a "*documents rellevants per resoldre el procés*". I aquesta rellevància ha de referir-se òbviament al fons de l'assumpte. La qüestió ja va ser debatuda i resolta en el procediment d'arrendaments urbans, sobre el qual ara ja no es pot tornar com ja s'ha raonat en el fonament jurídic 3.3. En el procés arrendatari es va decidir, amb un fonament jurídic lògic i coherent, contingut substancialment al considerant segon de la sentència de l'11 de novembre del 2021, que l'actor estava legitimat per a l'exercici de l'acció resolutòria del contracte, per l'expiració del termini i per l'incompliment contractual. Aquest fet es fonamentava en un certificat emès pel cònsol major del Comú d'Andorra la Vella i en els actes propis (*facta concludentia*) dels demandats. Ha transcorregut molt de temps des d'aleshores i cap altra persona ha manifestat ostentar la condició d'hereu *-successor in locum et in ius-* de l'arrendador, de propietari de la finca o de posseïdor *-pro haerede o pro possessore-* amb millor dret, que podrien qüestionar la legitimació de la part agent en les actuacions davant la jurisdicció ordinària. Per tant, també per aquest motiu, el recurs d'empara ha de ser inadmissió a tràmit.

3.5. La inadmissió a tràmit del recurs d'empara porta a desestimar també la petició indemnitzatòria i a acordar la no suspensió dels efectes de la sentència.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2024-13-RE interposat per la representació processal dels Srs. Isabel i José M. Ruiz Pelegrina contra la sentència del 29 de febrer del 2024, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 15 d'abril del 2024.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat